

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วทั้ง 2 เขต โดยแบ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 1,993 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 1,251 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 772 คน รวมทั้งสิ้น 4,016 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรครูผู้สอน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ทั้ง 2 เขต จำนวน 361 คน โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ซึ่งมีจำนวน 4,016 คน โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 361 คน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภทโรงเรียน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายภายในขอบเขตของแต่ละประเภท คือ โรงเรียน

ที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 120 โรงเรียน โรงเรียนที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 38 โรงเรียน และโรงเรียนที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 11 โรงเรียน รวม 169 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มตัวอย่างครูแต่ละ โรงเรียน ตามสัดส่วนของครูผู้สอนในโรงเรียนแต่ละระดับช่วงชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 179 คน โรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 113 คน และโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 69 คน รวม 361 คน ดังรายละเอียดในตารางต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามระดับการจัดการศึกษาสูงสุดของโรงเรียน

ระดับช่วงชั้น	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	โรงเรียน	ครูผู้สอน	โรงเรียน	ครูผู้สอน
ช่วงชั้นที่ 1-2	211	1, 993	120	179
ช่วงชั้นที่ 1-3	67	1, 251	38	113
ช่วงชั้นที่ 3-4	20	772	11	69
รวม	298	4, 016	169	361

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร โรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ได้แก่แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 3 ตอน ใช้สำหรับครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ในกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการเลือกมา รายละเอียดของแบบสอบถามแต่ละตอนเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ ระดับช่วงชั้นในการสอน และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้คำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เรื่องภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ววัด 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมี

อุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีจำนวนประเด็นคำถามทั้งสิ้น 28 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว วัด 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ภายในโรงเรียน มีจำนวนประเด็นคำถามทั้งสิ้น 24 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับภาวะของผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ของผู้บริหารโรงเรียน โดยอาศัยแนวคิดของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพตามทฤษฎีของเบส และ อวอลิโอ ในปี ค.ศ. 1991 (Bass,1999, 9-32 ; Bass,1997, pp.19-28 ; Bass & Avolio,1994 , pp.2-6 ; Bass & Avolio, 1993, pp.114-122) และศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของ โรงเรียนตาม แนวคิดของ มอท (Mott cited in Hoy & Miskel,1991, p.398)

2. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถามตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระดับ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร โรงเรียน 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วยการมีอิทธิพลอย่างมี อุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความ สมบูรณ์และความถูกต้องแล้วพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความ เทียบตรงและความถูกต้องตามเนื้อหาและการใช้ภาษา ซึ่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. ผศ.ดร.เจริณวิทย์ สมพงษ์ธรรม ผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรมการบริหาร และ
ผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.สุเมธ งามกนก อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมการบริหาร และ
ผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นายสุรพล น้อยแสง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สระแก้ว เขต 1

3. ในกรณีที่ยังไม่ได้แบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะกระทำการติดต่อทางโทรศัพท์กับทางโรงเรียนที่ครูยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับมา เพื่อขอรับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 361 ฉบับ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 60 วัน โดยสรุปผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้วให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Best & Kahn, 1993, pp.246-247) ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบ และให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลน้อยที่สุด

2. บันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Window และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร/ระดับประสิทธิผลน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว สถิติที่ใช้คือ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ LSD สำหรับการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test)

3. ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา สถิติที่ใช้คือ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ LSD สำหรับการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test)

5. วิเคราะห์ค่าอิทธิพลของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)